Netbeheer Nederland

Commissiedebat Netcongestie en elektriciteitsnet - 25 november 2026

Netbeheerders zetten alles op alles om de energie-infrastructuur uit te breiden, wachtlijsten terug te dringen en Nederland te voorzien van betaalbare en duurzame energie. Daarmee faciliteren de netbeheerders gewenste maatschappelijke ontwikkelingen, zoals woningbouw, verduurzaming en zelfvoorzienendheid. Deze enorme opgave kunnen we niet alleen realiseren. Ook de overheid en netgebruikers spelen een rol. Door het net beter te benutten en sneller uit te breiden wordt het net betaalbaarder. Door de noodzakelijke randvoorwaarden te creëren maken we samen deze versnelling mogelijk. Ter inspiratie voor het Commissiedebat van 25 november aanstaande, reiken netbeheerders daarom graag handvatten voor benodigd beleid aan.

Netbeheerders vragen uw aandacht voor onderstaande punten:

1. **Maak haast met de Crisiswet netcongestie**
    a. **Sneller bouwen voor toegang tot betaalbare en duurzame energie**
    b. **Stimuleer het beter benutten van het elektriciteitsnet**
2. **Benut de flexibiliteit van elektrische mobiliteit**
3. **Kijk verder dan elektriciteit: maak werk van een integraal energiesysteem**

1 - Maak haast met de Crisiswet Netcongestie

In het coalitieakkoord '*Bouwen aan een beter Nederland (2026-2030)*' wordt gesproken over een Crisiswet Netcongestie. De urgente situatie op het stroomnet en de gevolgen voor burgers en bedrijven verdient zo'n crisiswet, met bijbehorende crisistempo. Het is van belang dat deze wetgeving zo snel mogelijk uitgewerkt en parlementair behandeld wordt. Daarom vragen de netbeheerders haast te maken met een wetgevingspakket aan maatregelen in 2 pijlers: sneller bouwen & beter benutten. Hieronder verder toegelicht.

1a - Sneller bouwen voor toegang tot betaalbare en duurzame energie

Jaar op jaar schalen de netbeheerders en aannemers de uitvoering van de energietransitie verder op. Echter, gebrek aan grond en ruimte om te bouwen, trage en versnipperde procedures en tekorten aan mensen en materialen hebben een belemmerend effect op de bouwopgave. Recent hebben Enexis[1] en Liander[2] de noodklok geluid over de moeizame zoektocht naar geschikte locaties voor stroomstations en kabels. Elke gemeente stelt andere eisen aan onderzoeken, procedures en vergunningen en dat zet een rem op de uitvoering. Eerder nam het kabinet daarom maatregelen om uitbreiding van hoogspanningsprojecten te versnellen. Dat is een goede eerste stap, maar om ervoor te zorgen dat de woningbouw doorgang vindt en burgers en bedrijven kunnen elektrificeren is er ook op de lagere spanningsdelen van het elektriciteitsnet actie nodig. Daarom vragen de netbeheerders om het volgende punt:

- Versnel de realisatie van netuitbreidingen op middenspanning en laagspanning aanzienlijk, vergelijkbaar met hoe het kabinet dit eerder voor hoogspanningsprojecten heeft aangepakt.

1b - Stimuleer het beter benutten van het elektriciteitsnet

Tegelijkertijd is het duidelijk dat we netcongestie niet oplossen door alleen uit te breiden. Het is niet doelmatig om iedere piek uitsluitend met extra infrastructuur op te vangen. Door het bestaande net slimmer en flexibeler te gebruiken, kunnen we onnodige investeringen, ruimtelijke druk en extra inzet van schaarse technici beperken.. Met de komst van tijdsafhankelijke tarieven hebben huishoudens en bedrijven meer grip op hun energierekening: wie energie gebruikt op momenten dat er ruimte is op het net, krijgt korting op de netkosten en vaak ook op de energieprijs. Om van die korting te kunnen profiteren, moeten huishoudens en bedrijven hun energiegebruik wel flexibel kunnen inrichten. Ook moeten ze in staat worden gesteld om energie te besparen. We vragen daarom uw hulp op de volgende punten:

[1] FD - Volop stroomstations in de loodsen van Enexis, maar veel te weinig bouwlocaties
[2] Energeia - Liander krijgt geen grond in handen voor uitbreiding net

- Verhoog de flex-e subsidie, vooral de XL-variant. Flex-e helpt bedrijven hun elektriciteitsverbruik te flexibiliseren, waardoor bestaande netcapaciteit beter wordt benut en ruimte ontstaat voor elektrificatie en uitbreiding. Zoals in het amendement Grinwis-Klos staat beschreven zijn de maatschappelijke baten van de bestede Flex-e middelen vele malen groter dan de publieke investering. Extra middelen voor flexibiliteit verdienen zich maatschappelijk dus ruimschoots terug. Het amendement biedt de mogelijkheid om in 2027 extra middelen beschikbaar te stellen voor Flex-e en verdere opschaling naar Flex-e XL voor grote industriële verbruikers.
- Breid de doelgroep van de energiebesparingsplicht uit zodat een grotere groep bedrijven hieronder valt en neem energiescans, energiemanagementsystemen (EMS) en flexmaatregelen op in de Erkende Maatregelenlijst;
- Zorg dat datacenters via de Nationale Aanpak Datacenters bijdragen aan het energiesysteem door (groen-gasgestookte) back-up assets ter beschikking te stellen voor congestiemanagement en productie van groene gassen op te schalen met certificaten;
- Stel netbeheerders in staat om noodstroomvoorzieningen te benutten als de leveringszekerheid dat vereist;
- Faciliteer flextenders maximaal door, totdat het net verzwaard is, ontheffingen te bieden voor geluid, elektromagnetisme en stikstof voor essentieel regelbaar vermogen uit generatoren en batterijen;
- Voorkom dat regelbaar vermogen uit WKK's in de glastuinbouw en andere sectoren verloren gaan voor het energiesysteem en daarmee congestie verergert zolang de netten nog niet verzwaard zijn.

2 - Benut de flexibiliteit van elektrische mobiliteit

Elektrische mobiliteit kan een belangrijke bijdrage leveren aan het verminderen van netcongestie. Bidirectioneel en netbewust laden maken het mogelijk om elektrische voertuigen flexibel in te zetten en piekbelasting op het stroomnet te beperken. Om dit potentieel te benutten vragen wij aandacht voor de volgende punten:

- Geef snel duidelijkheid over de financiering van de Routekaart Bidirectioneel Laden;
- Maak vaart met het afschaffen van de dubbele energiebelasting bij bidirectioneel laden. De Kamer heeft unaniem gevraagd deze dubbele heffing te voorkomen.[3]
- Zorg voor betere Europese standaarden voor elektrische auto's en laadpalen en zorg voor interoperabiliteit hiertussen. Hierdoor kunnen, merk-onafhankelijk, elektrische auto's en laadpunten reageren op beschikbare netcapaciteit en congestie helpen voorkomen. Dit is in lijn met een eerder aangenomen motie.[4]

3 - Kijk verder dan elektriciteit: maak werk van een integraal energiesysteem

De oplossing voor netcongestie ligt niet alleen in het elektriciteitsnet. Een toekomstbestendig energiesysteem vraagt om een slimme combinatie van elektriciteit, warmte en groen gas. Door per gebied te kiezen voor de meest doelmatige energieoplossing, beperken we de druk op het elektriciteitsnet en voorkomen we onnodige maatschappelijke kosten. Daarvoor zijn nu concrete keuzes nodig:

- Maak bij de Voorjaarsnota structurele middelen vrij voor collectieve warmtesystemen, zodat projecten die vóór 2030 van start moeten gaan daadwerkelijk kunnen worden gerealiseerd. Warmtenetten voorkomen dat alle warmtevraag naar het elektriciteitsnet verschuift;
- Geef groen gas een volwaardige plek in het energiesysteem en de gebouwde omgeving. Daarmee benutten we bestaande infrastructuur, houden we de energietransitie betaalbaar en uitvoerbaar en voorkomen we dat de verduurzamingsopgave volledig op het elektriciteitsnet terechtkomt.

[3] Motie Oosterhuis - Verkennen hoe dubbele energiebelasting bij opslag kan worden voorkomen
[4] Motie Van Oosterhout c.s. - Inspannen om bidirectioneel laden de standaard te maken voor nieuwe elektrische auto's